

Motion till riksdagen

1989/90:N265

av Inger Schörling m.fl. (mp)

Frihandelsorganisationen GATT

För att kommande generationer ska kunna få rimliga livsvillkor i en fri och solidarisk värld måste den fortsatta utvecklingen ske inom naturens ramar. Detta kräver nära och solidariskt samarbete globalt och regionalt, för att lösa gemensamma miljöproblem och för att fördela tillgången till naturens resurser och bruka och återbruka dem effektivt.

Miljöpartiet vill verka för en sådan långsiktigt hållbar utveckling och därmed för ändrad livsstil och inriktning av samhällsutvecklingen i Sverige och för nya regler för handeln mellan länder och regioner, enligt de riktlinjer som vi föreslår i denna motion. Vi vill verka för en livsstil och samhällsutveckling som bygger på bättre hushållning och effektivare användning av råvaror och energi, på ökade småskaliga aktiviteter och på decentralisering och regional självtillit. En sådan självtillit kan skapas genom att den ekonomiska utvecklingen inriktas på hög lokal och regional självförsörjning av basmat, vatten och energi, på god infrastruktur och ett allsidigt näringsliv med lokala och regionala marknader för varor, tjänster och arbete.

Med region menas här ett område med gemensamma ekologiska och ekonomiska intressen. Norden, Östersjöstaterna och Nordkalotten är exempel på regioner där Sverige ingår. Handeln skall vara fri inom och mellan länder och regioner. Lokal och regional tillverkning för basbehov kommer att gynnas av höga kostnader för transporter som förbrukar ändliga resurser och ger utsläpp som belastar miljön.

Varje land ska ha rätt att skydda sin natur och miljö och sina innevänares hälsa och att vägra handla med miljö- och hälsovadliga produkter och produkter som framställts under omständigheter som strider mot de mänskliga rättigheterna eller innebär ekologisk dumpning. Varje land skall också ha rätt att ta ut miljöavgifter för att företag som tillverkar produkter och utför tjänster på ett miljövänligt sätt inte skall kunna konkurreras ut genom att mindre nogräknade företag har lägre kostnader för en mindre miljövänlig verksamhet av samma slag. Vidare skall ett land kunna vägra att importera produkter som framställts på ett sätt som av miljö- och/eller hälsoskäl inte är tillåtet i landet. T.ex. livsmedel som besprutats på ett sätt som inte är tillåtet i det importerande landet. Allt detta kräver att GATT-reglerna för handeln mellan länder ändras.

Det räcker inte att varje land skall ha rätt att värna om sin miljö, vi måste ha handelsregler som hindrar export av miljöförstöring. Det måste skapas

GATT-regler som motverkar ekologisk dumpning, som innebär att ett land genom lagar och förordningar förbjuder miljö- och hälsofarlig produktion i det egna landet, men samtidigt accepterar import av så producerade varor och därigenom förflyttar den skadliga miljöpåverkan till andra länder. Detta är inte endast oetiskt utan innebär också risker för globala miljöskador.

Vi kräver också GATT-regler om förbud mot att exportera produkter som inte skulle få säljas i det egna landet därför att de är skadliga för miljö eller hälsa. Det finns t ex företag som när ett läkemedel blir förbjudet i ett land skyndar sig att sälja till länder där förbud ännu inte har införts.

Slutligen bör alla länder införa produktmärkning som tydligt anger hälso-, miljö- och andra skaderisker vid transport, lagring, användning och avfallshandling.

Dessa regeländringar bör göras snarast, om möjligt inom ramen för Uruguay-rundan som under 1990 kommer att fastställa regler för världshandeln. Miljöpartiet kräver att Sverige så snart det är formellt möjligt tar initiativ till GATT-förhandlingar om sådana regeländringar enligt de riktlinjer som presenterats ovan och att den svenska GATT-delegationen får direktiv om detta. Handeln med tredje världen är också ur ekonomisk synvinkel klart orättvis. Även detta är oetiskt och innebär också risker för globala miljöskador. Detta kan lösas med internationella konventioner, som vi återkommer med förslag om.

Hemställan

Med hänvisning till det ovan anförda hemställs

att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om riktlinjer för svenska initiativ till nya handelsregler inom GATT.

Stockholm den 24 januari 1990

Inger Schörling (mp)

Claes Roxberg (mp)

Lars Norberg (mp)

Marianne Samuelsson (mp)

Krister Skånberg (mp)

Gösta Lyngå (mp)

Åsa Domeij (mp)

Mot. 1989/90
N265